

NARGİLƏ ABDULLAYEVA
Bakı Avrasiya Universiteti
Həsən Əliyev 135 A
nargile.abd@gmail.com.

MÜSTƏQİLLİK İLLƏRİNDƏ AZƏRBAYCAN LÜĞƏTŞÜNASLIĞININ BƏZİ NAILİYYƏTLƏRİ HAQQINDA QEYDLƏR

Xülasə

Lexikoqrafiya Azərbaycan dilçilərinin orta əsrlərdəki dövrlərdən ciddi şəkildə məşğul olduğu və əhəmiyyətli uğurlara imza atdığı elm sahələrindən biridir. 1991-ci ildən sonra Azərbaycan öz müstəqilliyini əldə etdikdən sonra respublikada humanitar sahələrin inkişafı üçün əlverişli şərait yaradılıb, o cümlədən leksikoqrafiya. Sovet dönməindən fərqli olaraq, ölkəmizin mədəniyyət və iqtisadiyyat sahəsində dünyanın qabaqcıl dövlətləri ilə hərtərəfli birbaşa əməkdaşlığı, dünya elminin və texnoloji nailiyyətlərinin milli həyatın sürətlə tətbiqi həm inanılmaz, həm də müsbət təsir göstərdi elm və leksikoqrafiyanın digər sahələri. Bu, 28 ildir ki, leksikoqrafiyada keyfiyyət dəyişiklikləri ilə təsdiqlənir.

Məqalənin müəllifinə əsasən, Azərbaycan dilinin əsas nailiyyətləri aşağıdakılardır:

1) dünya leksikoqrafiyasının qabaqcıl təcrübəsinin mənimsənilməsi nəticəsində lüğətlər məzmununda yenilənir;

2) lüğətlər ictimai və siyasi həyatın ən geniş spektrini əhatə edir;

3) onlayn (elektron) lüğətlər yaradılıb.

Məsələn, müəllif yalnız 5 ədəd kağız lüğətini təhlil edir:

a) Qulu Məhərrəmli, Rafiq İsmayılov. Azərbaycan dilinin frazeoloji lüğəti. (Bakı: Altun kitab, 2015).

b) Bəşir Əhmədov. Etimologiya lüğəti. (Bakı: Altun kitab, 2015).

c) Gulu Məhərrəmli, Elçin Şıxlı. Jurnalistik terminlərinin lüğəti. (Bakı: Altun kitab, 2016).

d) Vasim Məmmədəliyev. Sufi konsepsiyaları və dərviş simvolları. (Bakı: Tural-Ə NPM, 2001).

e) İsmayıl Cəlal. İnformatika şərtlərinin izahlı lüğəti. (Bakı: "İnformasiya texnologiyaları" və "Bakı" nəşriyyatı, 2017).

Açar sözlər: onlayn lüğətlər, kagiz lüğətlər, elektron lüğətlər, lüğətlərin üstünlük və çatışmazlıqları.

Lüğətşünaslıq (leksikoqrafiya) Azərbaycan dilçilərinin orta əsrlərdən üzübəri ciddi məşğul olduğu və kifayət qədər nailiyyət qazandığı bir sahədir. 1991-ci ildə Azərbaycan öz müstəqilliyini şəhidlərimizin qanı ilə qazandıqdan sonra bu sahənin hərtərəfli inkişafı üçün daha münasib şərait yaranıb. Belə ki, sovet dövründən fərqli olaraq, ölkəmizin qabaqcıl dünya dövlətləri ilə birbaşa mədəni-iqtisadi əməkdaşlıq etməsi, müasir elm və texnika nailiyyətlərinin xalqımızın həyatına sürətlə daxil olması başqa elm sahələrinə, o sıradan humanitar elmlərə də müsbət təsirini göstərib. Bu fikrin doğruluğunu son 28 ildə lüğətşünaslığımızda baş vermiş keyfiyyət dəyişiklikləri də sübut edir.

Fikrimizcə, müstəqillik illərində Azərbaycan lüğətşünaslığında (leksikoqrafiyasında) müşahidə edilən başlıca nailiyyətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

1) dünya leksikoqrafiyasının çağdaş təcrübəsinin mənimsənilməsi nəticəsində lüğətlərin məzmunca yeniləşməsi;

2) lüğətlərin ictimai-siyasi həyatın ən geniş dairəsini əhatə etməsi;

3) onlayn (elektron) lüğətlərin yaranması.

Əlbəttə, kiçik bir məqalədə bütün bu amillərdən bəhs etmək imkansızdır, ona görə də biz onlayn lüğətlərlə bağlı fikirləri başqa bir yazıya saxlayaraq burada yalnız bir neçə kağız lüğətlə əlaqədar öz mülahizələrimizi bildirəcəyik.

Son illərdə Azərbaycanda çox dəyərli lüğətlərin nəşr edilməsi lüğətşünaslığımızın danılmaz nailiyyətidir. Bu məqalədə onların içərisindən yalnız son illərdə (2015-2017-ci illər) işıq üzgü görmüş bir neçəsindən nümunə kimi bəhs edəcəyik. Onlar bu əsərlərdir:

a) Qulu Məhərrəmli, Rafiq İsmayılov. Azərbaycan dilinin frazeologiya lüğəti. Bakı: Altun kitab, 2015.

b) Bəşir Əhmədov. Etimologiya lüğəti. Bakı: Altun kitab, 2015.

c) Qulu Məhərrəmli, Elçin Şıxlı. Jurnalistika terminləri lüğəti. Bakı: Altun kitab, 2016.

d) Vasim Məmmədəliyev. Təsəvvüf anlayışları və dərvişlik rəmzləri. Bakı: Tural-Ə NPM, 2001.

e) İsmayıl Calallı. İnformatika terminlərinin izahlı lüğəti. Bakı: "İnformasiya texnologiyaları" və "Bakı" nəşriyyatları, 2017.

Əlbəttə, bu, bizim subyektiv seçimidir. Ancaq, bircə, bu 5 əsərin özü lüğətlərimizin məzmunundakı keyfiyyət dəyişikliyi haqqında əyani təsəvvür yaratmaq gücündədir.

Frazeoloji birləşmələrin istər məzmun, istərsə də forma baxımdan zənginliyi, onların dildə geniş şəkildə işlədilməsi frazeologiya lüğətlərinin tərtibini zəruri edir. Qulu Məhərrəmli və Rafiq İsmayılovun tərtib etdiyi "*Azərbaycan dilinin frazeologiya lüğəti*" də [3] məhz həmin zərurətdən irəli gəlib. AMEA Nəsimi adına Dilçilik İnstitutu Elmi Şurasının 27 may 2015-ci il tarixli iclasında müzakirə edilərək bəyənilmiş (protokol № 5) bu lüğətin tərtibindən əsas məqsəd dilimizin frazeoloji zənginliyini bir daha göstərmək və frazeoloji vahidlərimizi mümkün qədər çox qeydə almaq, eyni zamanda onların mənə çalarlarını daha dərinləndirərək incələməkdir. 7 minə yaxın frazeoloji vahidi toplayaraq ilk dəfə lüğət şəklində oxuculara təqdim etmiş müəlliflər Azərbaycan dilçiliyində ilk dəfə olaraq frazeologizmlərlə atalar sözlərini elmi şəkildə fərqləndiriblər. Lüğətdə mətbuat, televiziya və radio verilişlərində, həmçinin şifahi və yazılı ədəbiyyatda tez-tez rast gəlinən ifadələrin ümumişləkliyi əsas prinsip kimi götürülüb.

Lüğətdə frazeoloji vahidlər əlifba sırası ilə verilib. Frazeoloji vahidin eyni və ya yaxınmənalı sinonimi izahdan sonra (~) işarəsi qoyulmaqla *kursivlə* göstərilir; məsələn:

Divan tutmaq – çox əziyyət vermək, çox incitmək, cəzalandırmaq; ~ *dərisinə saman təpmək, dərisini soymaq, göünü soymaq, anasını ağlar qoymaq*.

Frazeoloji vahidin izahında bəzən başqa bir frazeoloji birləşmədən istifadə olunur. İstifadə olunan frazeoloji qrammatik forması lüğətdə verilmiş baş sözlə eyni deyilsə, həmin birləşmə izahda sinonim kimi (*kursivlə*) verilmir.

Çoxmənalı, yaxud omonim frazeoloji birləşmələr rəqəmlərlə sıralanıb. Bəzi ifadələr məsdər şəkilçisi ilə işlənən frazeoloji vahidlərdən fərqli olaraq dilimizdə müəyyən qrammatik formada (daha çox feilin əmr və ya xəbər şəklində) daşlaşmışdır. Bu lüğətdə həmin frazeoloji vahidlər sabitləşmiş qrammatik formasında saxlanılıb. Frazeoloji vahidin tərkibindəki sözün başqa bir leksik variantı varsa, həmin söz mötərizə içərisində verilib. Burada məqsəd lüğət istifadəçisinin söz axtarışındakı imkanlarını məhdudlaşdırmaqdır. Frazeoloji vahid daha çox danışq dilində işlənirsə, izahdan əvvəl *dan.* (danışqda) ixtisarıdan istifadə olunub. Tərkibindəki sözlərdən birinin iştirakı olmadan da işlənə bilən frazeoloji birləşmələrdə də daha işlək variantla istinad olunub. Frazeoloji vahidin tərkibindəki sözün müxtəlif qrammatik variantları (şəkilləri) varsa, ən geniş yayılmış variant əsas götürülüb. Bu daha çox birləşmə daxilində ismin hal, cəm, mənsubiyyət və ya feilin inkar şəkilçisi ilə işlənə bilən sözlərə aiddir. Az sayda elə frazeoloji birləşmələr vardır ki, onların tərkibində müəyyən leksik kateqoriyaya aid müxtəlif sözlər işlənə bilər. Belə olduqda həmin sözlərin yerinə üç nöqtə (...) qoyulub.

Lüğətdə 22 qaynaqdan istifadə edilib.

Ümumiyyətlə, Qulu Məhərrəmli və Rafiq İsmayılovun bu lüğəti Azərbaycan dilinin frazeologiyasına dair ən dəyərli, ən son və ən zəngin mənbədir.

Bəşir Əhmədovun "*Etimologiya lüğəti*" [2] Azərbaycan dilinin leksik sisteminə daxil olan sözlərin mənşəyinin araşdırılmasına həsr edilib. Alimin gərgin əməyi sayəsində onlarla qəzet

məqaləsi və 3 kitab (“Azərbaycan dilinin qısa etimoloji lüğəti”, 1999; “Qısa etimoloji lüğət”, 2001; “Etimoloji mülahizələr”, 2003) meydana çıxıb.

Azərbaycan dilçiliyində etimologiya sahəsində tədqiqlər olsa da, onun leksikoqrafik həlli yox dərəcəsidir. Bu lüğətdə qədim türk sözləri, Avropa və ərəb-fars mənşəli sözlər etimoloji təhlilə cəlb olunub. Lüğətin fərqləndirən xüsusiyyəti bundadır ki, mövcud mülahizələrin bir qismi burada öz əksini tapıb, yəni oxucu yalnız B.Əhmədovun özünün subyektiv fikri ilə deyil, digər tədqiqatçıların yozumu ilə də məlumatlandırılır. Məsələn: “kazak” sözünü V.Radlov türk mənşəli hesab edir... Söz rus mənbələrində ilk dəfə 1395-ci ildə işlədilib. Deməli, kazaklar Rusiyaya XIV əsrdən gəlmiş ola bilər. Müəllif güman edir ki, bizim Qazax rayonunun adı da onların adı ilə qohumdur. Sözü mənşəyi *ozan*, *gəzən* kəlmələri ilə bağlıdır. M.Fasmer onları qırğız hesab edir: *qırğız – qır* (çöl) və *gəzmək* (çöldə gəzən) deməkdir. Onlara *kaysaki* də deyiblər. Deməli, *qırğız* və *qazax* eyni kökə malik sözlərdir.

Göründüyü kimi, bu lüğət məqaləsində yalnız B.Əhmədovun deyil, M.Fasmerin və V.Radlovun fikirləri də əks olunub.

4.400-ə yaxın sözün etimoloji yozumu araşdırılmış bu lüğətdə bəzən sözlərin etimologiyası ilə bərabər, əlavə məlumat da verilir. Fikrimizcə, bu əsər çağdaş leksikoqrafiyamızın dəyərli nailiyyətlərindən biridir.

Müstəqillik dövründə kütləvi informasiya vasitələrinin sovet dönəmi ilə müqayisəyə gəlməyəcək dərəcədə inkişafı, qəzet, jurnal və başqa nəşr vasitələrinin həm çeşid, həm məzmun baxımından misilsiz tərəqqisi jurnalistika üzrə də terminləri sistemləşdirib oxucuların istifadəsinə verməyə zərurət yaradır. Qulu Məhərrəmli və Elçin Şıxlının “*Jurnalistika terminləri lüğəti*” [4] bu boşluğu dolduran dəyərli əsərdir. Lüğətdə müasir jurnalistika, media sistemi, bütövlükdə məlumatlandırma sahəsi ilə bağlı 2.400-ə yaxın söz və ifadənin izahı verilib.

Azərbaycanda ilk dəfə hazırlanmış, tezaurus tipli sorğu kitabı olan bu lüğət jurnalistika fakültələrinin müəllimləri, tələbələr, peşə hazırlığını artırmaq istəyi ilə daim öz üzərində çalışan media işçiləri üçün ən müasir əvəzolunmaz vəsaitdir. Burada jurnalistlərin peşə fəaliyyəti sahəsinə aid anlayışlar bir-biri ilə əlaqəli və sistemli şəkildə izah edilib. Lüğətə çoxsaylı media texnologiyaları barədə məlumatlar daxil edilib. Mənbə kimi qardaş Türkiyə, ABŞ, İngiltərə, Fransa, Rusiya, Almaniya lüğət və ensiklopediyalarından, elmi ədəbiyyatdan istifadə olunub.

Ölkəmizdə nəşriyyat təcrübəsində ilk nümunə olan bu izahlı lüğət yalnız jurnalistlər üçün deyil, media və cəmiyyət problemlərini öyrənən başqa mütəxəssislər və tələbələr üçün nəzərdə tutulub.

Sovet dönəmində rəsmi ideologiya allahsızlıq (ateizm) üzərində qurulduğuna görə dinlə, özəlliklə islam dini ilə bağlı lüğətlərin hazırlanması və nəşri mümkün deyildi. Müstəqillik illərində bu mühüm qüsurlar da xeyli dərəcədə aradan qaldırılıb. Vasim Məmmədəliyevin “*Təsəvvüf anlayışları və dərvişlik rəmzləri*” [5] əslində bir izahlı lüğətdir. Xüsusilə ali məktəblərimizdə təsəvvüflə (sufiliklə) bağlı tədris olunan fənlərin müəllim və tələbələri üçün olduqca faydalı olan bu əsər bütövlükdə lüğətşünaslığımıza dəyərli hədiyyədir.

Haqqında danışmaq istədiyimiz, lüğətşünaslığımızın müstəqillik illərindəki ən dəyərli nailiyyətlərindən saydığımız sonuncu əsər İsmayıl Cəlallının “*İnformatika terminlərinin izahlı lüğəti*”dir [1]. 2017-ci ildə işıq üzü görmüş bu lüğət yalnız informatika elmimizin deyil, ümumən Azərbaycan elminin, xüsusən leksikoqrafiyamızın ən əlamətdar hadisələrdən biri, XXI yüzil leksikoqrafiya tariximizin inkişafını göstərən ən gözəl nümunələrdəndir.

“İnformatika terminlərinin izahlı lüğəti” hesablaşma texnikasının müxtəlif sahələrinə – aparat vasitələri, proqram təminatı, verilənlərin saxlanması, şəbəkələr, qrafika, oyunlar, informasiyanın emalı, internet, tarix, jarqon ifadələr, təşkilatlar, proqramlaşdırma və standartlara aid terminləri əhatə edir. İstifadəçilərin çoxu fərdi kompüterlərdə işlədiyindən lüğətdəki məqalələrin böyük hissəsi də bu sistemlərin təsvirində və onlarda iş zamanı istifadə olunan terminologiya ilə bağlıdır. Ancaq lüğətə kompüter sənayesi, proqramlaşdırma kimi xüsusi sahələr üzrə terminlər də salınıb. 5 minə qədər terminin sanki ensiklopediya məqaləsi şəklində izahı verilmiş bu əsərdə çağdaş informatika üzrə anlayışların böyük əksəriyyəti əhatə olunub. Ədədlərlə və simvollarla başlayan terminlər onların ASCII koduna uyğun sıralanıb.

“Lüğətdəki məqalələri iki qrupa ayırmaq olar: termini tam təsvir edən əsas məqalələr və onların sinonimləri olan istinad məqalələr. Lüğətdə iki növ istinad verilib: “*Bax:*” və “*Tut:*”. İstinad edilən məqalələr kiçik baş hərflərlə (*Bax:* SMALL CAPS) verilib” (1, s. 9).

Əsas məqalələrin mətni eyni qaydada tərtib olunub: məqalənin başlığı, yəni izah olunan termin qalın şriftlə 4 dildə (ingiliscə-rusca-türkcə-azərbaycanca) verilib, mötərizədə terminin variantları (varsa) göstərilib; sonra terminin izahı təqdim olunub; məqalənin sonunda, bəzən isə daxilində əlaqəli məqalələrə istinadlar (varsa) göstərilib.

Bəzi məqalələr uyğun şəkil, sxem, diaqram və ya cədvəllə müşayiət olunub. Məqalələr ingilis dilindəki terminlərə görə sıralandığından Azərbaycan, rus və ya türk dilində hər hansı termini tapmaq üçün kitabın sonunda “azərbaycanca-ingiliscə”, “türkcə-ingiliscə” və “rusca-ingiliscə” terminlər sözlüyü verilib. Bu üç dildən hər hansı birində verilmiş termini öncə uyğun sözlükdə tapmaq, sonra isə həmin sözün ingiliscə qarşılığına görə onu lüğətdə axtarmaq gərəkdir; məsələn, lüğətdə “*simgə*” terminini tapmaq üçün öncə “azərbaycanca-ingiliscə terminlər sözlüyü”ndə həmin termin tapılmalı, sonra onun qarşısındakı ingiliscə “*icon*” termini lüğətdə axtarılmalıdır.

Lüğətin başlıca xüsusiyyətlərindən biri də budur ki, bəzi terminlərin lüğət məqalələri ilə bərabər həmin terminə dair şəkillər də verilib. Bu təsvirlərin yardımı ilə öyrəndiyimiz termin haqqında həm geniş məlumat alır, həm də həmin terminin məzmununu əyanişəkilə təsəvvür edə bilirik. Bu amil mənasını bilmək istədiyimiz termin haqqında geniş bilgi almağımıza və öyrənməyimizə daha yaxından yardımçı olur.

Dövrümüzdə qədər nəşr olunmuş lüğətlərdən onu fərqləndirən müsbət xüsusiyyətlərdən biri də budur ki, əsərdə terminin izahından əvvəl onun ingilis-rus-türk-Azərbaycan dillərində tərcüməsi verilib, sonra termin məqalə şəklində izah olunub. Terminlərin izahının lüğət məqaləsi ilə verilməsinə nümunə olaraq aşağıdakı terminə baxaq.

“*Communications protocol – протокол связи – iletişim protokolu – rabitə protokolu.* Kompüterlər arasında bağlantının qurulması və informasiya mübadiləsinin minimal xətlərlə aparılmasını nizamlayan qaydalar və standartlar toplusu. Kompüterlərarası rabitənin bütün aspektlərini standartlaşdıran və hamı tərəfindən qəbul edilmiş protokol OSI (Open Systems Interconnection) kimi tanınmış, aparat və proqram spesifikasiyalarının yeddi səviyyədə ibarət olan dəstidir. IBM firmasının SNA (Systems Network Architecture) protokolu OSI modelinə qədər geniş tətbiq olunan azca fərqli protokoldur. Bununla belə, protokollar rabitə prosesinin müxtəlif elementlərinə təsir etməklə çox zaman bir-birinin üzərinə qoyulur. Beləliklə, bəzən *protokol* termininin özü ilə bağlı dolaşlıq yaranır: onunla rabitənin bu və ya digər aspektlərini nizamlayan standartların bütün spektri işarə edilir. Onlardan bəziləri, məsələn, RS-232-C standartı aparat birləşmələrin işini müəyyənləşdirir. Başqa standartlar verilənlərin ötürülməsini, onların kodlaşdırılması üsullarını nizamlayır. Bəzi protokollar (məsələn, geniş yayılmış XMODEM və ZMODEM protokolları) faylların ötürülməsini qaydaya salır” [1, s. 149].

Göründüyü kimi, bir termin lüğət məqaləsi ilə geniş şəkildə aydınlaşdırılıb.

Lüğətdə nəzərimizi cəlb edən əsas məqamlardan biri də sonda rusca-ingiliscə, türkcə-ingiliscə, azərbaycanca-ingiliscə terminlərin sözlüyünün verilməsidir.

Ümumilikdə götürsək, lüğətin leksikoqrafiya tarixində özünəməxsus üstün mövqeyi vardır, çünki etiraf etməliyik ki, müstəqillik dövrümüzdə terminlərin bu səviyyədə dəqiq və əhatəli izah olunması, bəzi lüğət məqalələrinin əyani təsvirlərlə verilməsinə çox az rast gəlirik.

Beləliklə, müstəqilliyimizin yalnız 3 ilində (2015-2017-ci illər) nəşr edilmiş 5 lüğətin hətta səthi təhlili belə kağız lüğətlərimiz sahəsində lüğətşünaslığımızın inkişaf etdiyini bir daha təsdiqləyir.

Ədəbiyyat:

1. Calallı İsmayıl. İnformatika terminlərinin izahlı lüğəti. Bakı: “İnformasiya texnologiyaları” və “Bakı” nəşriyyatları, 2017. 995 səhifə.
2. Əhmədov Bəşir. Etimologiya lüğəti. Bakı: Altun kitab, 2015. 287 səhifə.

3. Məhərrəmli Qulu, İsmayılov Rafiq. Azərbaycan dilinin frazeologiya lüğəti. Bakı: Altun kitab, 2015. 288 səhifə.
4. Məhərrəmli Qulu, Şıxlı Elçin. Jurnalistika terminləri lüğəti. Bakı: Altun kitab, 2016. 272 səhifə.
5. Məmmədəliyev Vasim. Təsəvvüf anlamları və dərvişlik rəmzləri. Bakı: Tural-Ə NPM nəşriyyatı, 2001. 240 səhifə.

Н. Абдуллаева

**Заметки о некоторых достижениях азербайджанской лексикографии
за годы независимости**

Резюме

Лексикография является той отраслей науки, где азербайджанские лингвисты со времен средневековья серьезно занимались и достигли значительных успехов. После 1991 года, когда Азербайджан приобрел свою независимость, для развития и гуманитарных наук, в том числе лексикографии, созданы благоприятные условия в республике. В отличие от советского периода, всестороннее непосредственное сотрудничество нашей страны с передовыми государствами мира в области культуры и экономики, быстрое внедрение достижений мировой науки и техники в народную жизнь оказали неимоверную позитивное воздействие как на другие отрасли науки, так и на лексикографии. Сказанное подтверждается качественными изменениями в лексикографии за 28 лет.

По мнению автора статьи, основными достижениями азербайджанской лексикографии можно считать следующие:

- 1) в результате освоения передового опыта мировой лексикографии словари обновлены по содержанию;
- 2) словари охватывают самый широкий спектр общественной и политической жизни;
- 3) созданы онлайн (электронные) словари.

В качестве примера автор статьи анализирует лишь 5 бумажных словарей:

- a) Гулу Магеррамли, Рафиг Исмаилов. Фразеологический словарь азербайджанского языка. (Баку: Altun kitab, 2015).
- b) Башир Ахмедов. Этимологический словарь. (Баку: Altun kitab, 2015).
- c) Гулу Магеррамли, Эльчин Шыхлы. Словарь терминов по журналистике. (Баку: Altun kitab, 2016).
- d) Васим Мамедалиев. Суфийские понятия и дервишские символы. (Баку: Tural-Ə NPM, 2001).
- e) Исмаил Джалаллы. Толковый словарь терминов по информатике. (Баку: изд-ва “İnformasiya texnologiyaları” и “Bakı”, 2017).

Ключевые слова: онлайн-словари, бумажные словари, электронные словари, превосходства и недостатки словарей.

Notes on some achievements of the azerbaijani lexicography for years of independence

Summary

Lexicography is one of the branches of science where Azerbaijani linguists have been seriously engaged since medieval times and achieved significant success. After 1991, when Azerbaijan gained its independence, favorable conditions were created in the republic for the development of the humanities, including lexicography. In contrast to the Soviet period, the comprehensive direct cooperation of our country with the advanced states of the world in the field of culture and economics, the rapid introduction of the achievements of world science and technology into national life had an incredible positive impact on both other branches of science and lexicography. This is confirmed by qualitative changes in the lexicography for 28 years.

According to the author of the article, the following can be considered the main achievements of Azerbaijani lexicography:

1) as a result of mastering the advanced experience of world lexicography, the dictionaries are updated in content;

2) dictionaries cover the widest spectrum of public and political life;

3) created online (electronic) dictionaries.

As an example, the author analyzes only 5 paper dictionaries:

a) Gulu Maherramli, Rafiq Ismailov. Phraseological dictionary of the Azerbaijani language. (Baku: Altun kitab, 2015).

b) Bashir Ahmedov. Etymological dictionary. (Baku: Altun kitab, 2015).

c) Gulu Maherramli, Elchin Shikhly. Glossary of journalism terms. (Baku: Altun kitab, 2016).

d) Vasim Mamedaliyev. Sufi concepts and dervish symbols. (Baku: Tural-Ə NPM, 2001).

e) Ismail Jalally. Explanatory dictionary of terms on informatics. (Baku: publishing house “İnformasiya texnologiyaları” and “Bakı”, 2017).

Keywords: online dictionaries, electronic dictionaries, paper dictionaries, advantages and disadvantages of dictionaries

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 05.04.2019

Çapa qəbul olunma tarixi: 04.05.2019

Filologiya elmləri doktoru, professor Ədalət Tahirzadə tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur